

Bruksela, 23 listopada 2022 r.
(OR. en)

15144/22

COH 111
SOC 647

WYNIK PRAC

Od: Sekretariat Generalny Rady

Data: 22 listopada 2022 r.

Do: Delegacje

Nr poprz. dok.: 14481/22

Dotyczy: Polityka spójności
– Konkluzje Rady (22 listopada 2022)

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie polityki spójności, zatwierdzone przez Radę (do Spraw Ogólnych/Spójność) na jej 3910. posiedzeniu 22 listopada 2022 r.

Konkluzje Rady w sprawie polityki spójności

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

- 1) PRZYWOŁUJE swoje konkluzje z czerwca 2022 r. w sprawie komunikatu dotyczącego 8. sprawozdania na temat spójności: Spójność w Europie do 2050 r.;
- 2) PRZYPOMINA, że polityka spójności jest główną polityką ukierunkowaną na rozwój społeczno-gospodarczy regionów UE i dąży do zniwelowania różnic między nimi, jak określono w art. 174 TFUE; PRZYPOMINA również, że cel spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej jest centralnym elementem projektu europejskiego, i PODKREŚLA ryzyko zwiększenia dysproporcji regionalnych spowodowane kryzysami i zmieniającą się sytuacją geopolityczną;
- 3) KŁADZIE NACISK NA znaczenie ochrony interesów finansowych Unii, z uwzględnieniem rozporządzenia w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii;

Wartość dodana polityki spójności

- 4) PODKREŚLA, że polityka spójności jest sprawna, nowoczesna i długoterminowa, i UZNAJE rolę polityki spójności w przyczynianiu się do przyszłego rozwoju UE pod względem wzmocnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, poprawy jakości życia obywateli UE, wspierania przejścia na neutralną dla klimatu, zieloną i cyfrową gospodarkę o obiegu zamkniętym, przy jednoczesnym zapewnianiu zrównoważonego rynku wewnętrznego i zwiększaniu konkurencyjności UE w skali globalnej;

- 5) ZWRACA UWAGĘ na efekt dźwigni, jaki generuje polityka spójności; **PODKREŚLA**, że według szacunków 15 lat po zakończeniu okresu realizacji każde 1 EUR wydane na politykę spójności wygenerowało 2,7 EUR dodatkowego PKB na szczeblu UE¹;
- 6) PRZYPOMINA, że polityka spójności stała się pionierem w stosowaniu praktyk w zakresie ewaluacji i programowania zorientowanego na rezultaty. Dobre praktyki polityki spójności mogłyby być dalej rozpowszechniane w innych politykach UE;
- 7) PRZYZNAJE, że polityka spójności nie jest instrumentem kryzysowym, chociaż udowodniła, że pomaga łagodzić skutki niedawnych kryzysów, i JEST ZDANIA, że polityka spójności powinna być w stanie dostosowywać się do bieżących wydarzeń bez uszczerbku dla jej celów strukturalnych i długoterminowych;
- 8) **PODKREŚLA**, że tryb zarządzania dzielonego jest jednym z kluczowych elementów zapewniających skuteczne wdrażanie polityki spójności, co ma pozytywny wpływ na:
- zapewnienie odpowiedniego zaangażowania organów na szczeblu niższym niż krajowy i udziału partnerów zgodnie z zasadą partnerstwa, a tym samym stworzenie poczucia odpowiedzialności za programy i tendencje rozwojowe, jak również wspieranie przynależności do europejskiego projektu;
 - poprawę zdolności i jakości administracji publicznej, jej podejścia do planowania strategicznego inwestycji w oparciu o solidną logikę interwencji, ukierunkowanie na rezultaty oraz o wyniki budżetowe;
 - umożliwienie oddolnego programowania przy jednoczesnym powiązaniu nowych globalnych tendencji z kształtowaniem polityki krajowej i regionalnej oraz planowaniem inwestycji (np. nacisk na inteligentną specjalizację i transformację cyfrową, inteligentne miasta, podejście ukierunkowane na konkretny obszar, stosowanie oceny oddziaływania terytorialnego);

¹ 8. raport na temat spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej: Spójność w Europie do 2050 r., część 9: Wpływ polityki spójności

- 9) **PODKREŚLA**, że mnożenie instrumentów finansowania zwiększa ryzyko pokrywania się z interwencjami w ramach polityki spójności, potencjalnie zagraża zdolności tej polityki do realizacji jej długoterminowych celów, zwiększa koszty koordynacji działań i tworzy obciążenia administracyjne dla państw członkowskich, regionów i beneficjentów;
- 10) **JEST ZDANIA**, że linie rozgraniczające między poszczególnymi instrumentami powinny być dobrze zdefiniowane, a inne instrumenty powinny uzupełniać politykę spójności i tworzyć z nią synergię, aby uniknąć sztucznego rozdrobnienia i powielania inwestycji;

Okres programowania 2014–2020

- 11) **Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE** rezultaty osiągnięte w okresie programowania 2014–2020 i **ODNOTOWUJE** analizę przedstawioną przez Komisję w 8. raporcie na temat spójności;
- 12) **PODKREŚLA** konieczność skoncentrowania się na zamknięciu okresu programowania 2014–2020 [...] i **ZWRACA SIĘ** do Komisji o rozważenie wszelkich możliwych mechanizmów elastyczności przy określaniu warunków zamknięcia, co pozwoli na skuteczną i wydajną realizację operacji;
- 13) **WZYWA** Komisję, państwa członkowskie i organy regionalne, by we współpracy z wszystkimi zainteresowanymi stronami szeroko rozpowszechniały i promowały rezultaty i korzyści płynące z polityki spójności dla ogółu społeczeństwa;

Polityka spójności i jej dostosowana do potrzeb reakcja na niedawne kryzysy

- 14) **PRZYJMUJE DO WIADOMOŚCI**, że polityka spójności odegrała ważną rolę w zwalczaniu gospodarczych skutków kryzysu związanego z COVID-19, i **PRZYPOMINA** o szybkim przyjęciu wniosków ustawodawczych Komisji dotyczących działania polityki spójności na rzecz uchodźców w Europie (CARE), zwiększonych płatności zaliczkowych z zasobów REACT-EU i FAST-CARE;

- 15) WZYWA Komisję, by uważnie monitorowała gospodarcze i społeczne skutki niczym niesprowokowanej rosyjskiej agresji wojskowej na Ukrainę, w tym sytuację na rynkach energii i inflację, oraz by w razie potrzeby przeanalizowała dalsze środki służące zapewnieniu pomyślnej realizacji programów polityki spójności;

Okres programowania 2021–2027

- 16) Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE, że ramy ustawodawcze na lata 2021–2027 zapewniają prostsze i bardziej elastyczne przepisy wykonawcze; ZWRACA SIĘ do Komisji o ocenę skutków tych przepisów oraz o monitorowanie możliwości dalszego uproszczenia, zwłaszcza pod kątem obciążenia administracyjnego dla wszystkich zainteresowanych stron w porównaniu z rzeczywistą wartością dodaną;
- 17) KŁADZIE NACISK na elementy okresu programowania 2021–2027, takie jak:
- powiązanie polityki spójności z europejskim semestrem, które zostało wzmocnione w okresie programowania 2021–2027; WSKAZUJE jednak, że należy zapewnić równowagę między podejściem ukierunkowanym na konkretny obszar a priorytetami europejskimi;
 - nowe kroki w kierunku poprawy systemu audytu w oparciu o budowę długoterminowego zaufania;
 - system warunków podstawowych; UWAŻA, że ocena spełnienia warunków podstawowych ma zasadnicze znaczenie dla należytego wdrażania polityki spójności bez nakładania nadmiernych obciążeń administracyjnych na państwa członkowskie;
 - rozwiązania, które pomagają zapewnić spójność finansowania w ramach polityki spójności z celami środowiskowymi, społecznymi i klimatycznymi;
 - usprawnione systemy logiki interwencji i wskaźników oraz uproszczone ramy wykonania; a także śródkresowy przegląd programów i umów partnerstwa w 2025 r., który umożliwi sprostanie nowo zidentyfikowanym wyzwaniom;
 - możliwości w zakresie realizacji programów objętych zarządzaniem dzielonym w celu przeniesienia określonych poziomów finansowania między poszczególnymi funduszami i kategoriami regionów;
 - szersze możliwości łączenia różnych form wsparcia, takich jak instrumenty finansowe i dotacje;

- 18) Z APROBATĄ ODNOSI SIĘ do faktu, że Komisja przedstawiła wytyczne dotyczące zasady „nie czynić poważnych szkód” oraz weryfikacji pod względem wpływu na klimat, i ZWRACA SIĘ do Komisji o dzielenie się przykładami najlepszych praktyk z państwami członkowskimi;
- 19) WZYWA państwa członkowskie i Komisję do zapewnienia, by realizacja programów na lata 2021–2027 rozpoczęła się bez dalszej zwłoki, i do podjęcia niezbędnych kroków w celu przyspieszenia realizacji;
- 20) ZWRACA SIĘ do Komisji i państw członkowskich o działania na rzecz uproszczenia, m.in. poprzez dalsze badanie potencjału nowych możliwości, takich jak finansowanie niepowiązane z kosztami i, ogólniej, uproszczone metody rozliczania kosztów; ZWRACA SIĘ też do Komisji, by dzieliła się przykładami najlepszych praktyk i wspierała państwa członkowskie w tym zakresie;
- 21) PODKREŚLA, jak ważne jest zapobieganie nadużyciom finansowym i korupcji oraz ich zwalczanie; WZYWA państwa członkowskie i Komisję do ścisłej współpracy w tych kwestiach oraz do zwiększenia skuteczności systemów kontroli;
- 22) WZYWA państwa członkowskie i Komisję, by odpowiednio wcześniej przygotowały grunt pod skuteczny przegląd śródkresowy w odniesieniu do okresu 2021–2027;
- 23) WZYWA Komisję, by:
- stale potwierdzała wpływ polityki spójności poprzez analizę skutków makroekonomicznych i efektu mnożnikowego dla wszystkich regionów, z wykorzystaniem faktów i danych liczbowych,
 - określiła wpływ inwestycji w ramach polityki spójności na dobro publiczne i zrównoważony charakter realizowanych inwestycji,
 - przeanalizowała wielorakie rezultaty polityki spójności, w tym w dziedzinie gospodarki, innowacji, cyfryzacji, klimatu i środowiska oraz spraw społecznych.

Terytorialny aspekt polityki spójności

- 24) UWAŻA, że podejście ukierunkowane na konkretny obszar, które uwzględnia specyfikę terytorialną regionów, stanowi jeden z kluczowych elementów polityki spójności;
- 25) ZWRACA UWAGĘ, że przy opracowywaniu i wdrażaniu instrumentów UE, w tym instrumentów stanowiących odpowiedź na nieoczekiwane globalne wyzwania, należy uwzględniać wymiar terytorialny;
- 26) PODKREŚLA, że przedmiotem szczególnej uwagi musi być specyfika regionów, w szczególności słabiej rozwiniętych, dotkniętych różnymi strukturalnymi lub trwałymi zakłóceniami równowagi, niezależnie od ich pochodzenia, oraz wsparcie dla tych regionów;
- 27) KŁADZIE NACISK na fakt, że polityka spójności w znacznym stopniu przyczynia się do osiągnięcia celów rozwoju obszarów wiejskich i miejskich, przy jednoczesnym promowaniu zintegrowanego podejścia do terytoriów;
- 28) PODKREŚLA znaczenie i możliwości współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej dla państw członkowskich i ich regionów, a także dla krajów objętych polityką sąsiedztwa i państw korzystających z Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej, oraz AKCENTUJE, że wzajemna współpraca przyczynia się do rozwoju regionów i integracji UE;
- 29) Z ZADOWOLENIEM PRZYJMUJE możliwości wynikające z włączenia współpracy i działań w zakresie współpracy do programów w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu” oraz wkład polityki spójności we włączenie strategii makroregionalnych i strategii na rzecz basenów morskich;

- 30) UZNAJE ustanowiony w wieloletnich ramach finansowych na lata 2021–2027 Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, który ma umożliwić regionom i obywatelom reakcję na społeczne, zatrudnieniowe, gospodarcze i środowiskowe skutki transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na 2030 r. w dziedzinie energii i klimatu oraz gospodarki neutralnej dla klimatu do 2050 r.;
- 31) WZYWA państwa członkowskie do przyspieszenia przygotowań, a Komisję – do szybkiego zatwierdzenia programów współfinansowanych z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i odpowiednich terytorialnych planów sprawiedliwej transformacji;
- 32) ZWRACA SIĘ do Komisji, by uwzględniła specyfikę alokacji w ramach NGEU i terminy wdrożenia tych zasobów, oraz WZYWA Komisję do wspierania państw członkowskich w terminowym wdrażaniu Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, zwłaszcza w odniesieniu do dużych projektów dotyczących transformacji;

Polityka spójności po 2027 r.

- 33) PODKREŚLA znaczenie spójności jako zasady, polityki, celu i filaru UE oraz potrzebę dalszego wzmocnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w oparciu o silne wielopoziomowe zarządzanie i partnerstwo z regionalnymi zainteresowanymi stronami i obywatelami, we wszystkich poszczególnych obszarach polityki UE;
- 34) KŁADZIE NACISK na to, że polityka spójności jest polityką dla wszystkich regionów;
- 35) WZYWA Komisję do przedłożenia wniosków ustawodawczych na okres po 2027 r. jak najszybciej po przedłożeniu wniosku dotyczącego kolejnych wieloletnich ram finansowych UE;
- 36) PRZYPOMINA, że niniejsze konkluzje pozostają bez uszczerbku dla negocjacji w sprawie wieloletnich ram finansowych na okres po 2027 r. oraz ram ustawodawczych UE w zakresie spójności;

- 37) APELUJE do Komisji o to, by:
- oceniła wszystkie aspekty prawodawstwa na lata 2021–2027, dokładniej zbadała możliwości oferowane przez podejście oparte na wynikach i w jak największym stopniu wykorzystwała je podczas przygotowywania kolejnych ram ustawodawczych;
 - kontynuowała upraszczanie przepisów dotyczących przyjmowania i realizacji programów polityki spójności w oparciu o sprawdzone przykłady i najlepsze praktyki w celu zmniejszenia obciążeń administracyjnych dla wszystkich zainteresowanych stron;
 - harmonizowała przepisy wykonawcze różnych programów UE, które przyczyniają się do osiągnięcia podobnych celów, aby uniknąć niepotrzebnych obciążeń administracyjnych dla wszystkich zainteresowanych stron;
 - zapewniła ciągłość przepisów i pewność prawa bez zwiększania obciążeń administracyjnych;
 - wspierała powszechniejsze użycie najlepszych praktyk w przypadku udokumentowanych osiągnięć i niskich poziomów błęd;
- 38) ZWRACA SIĘ do Komisji o zbadanie ram ustawodawczych polityki spójności, z naciskiem na cele UE i jej regionów w zakresie zrównoważonego rozwoju, z uwzględnieniem faktu, że ramy te powinny brać pod uwagę specyfikę wszystkich regionów, zawierać dalszą analizę sytuacji regionów znajdujących się w pułapce rozwoju i regionów na zewnętrznych granicach UE, aby odpowiednio reagować na ich szczególne potrzeby, oraz powinny zapewnić konkretne środki wspierania rozwoju regionów najbardziej oddalonych;
- 39) PODKREŚLA, że wyzwania demograficzne, takie jak negatywny trend demograficzny, starzenie się społeczeństwa, wyludnianie i drenaż mózgów, mogą znacznie pogłębić istniejące dysproporcje terytorialne między regionami, utrudniając spójność, wzrost i zatrudnienie; ZWRACA SIĘ do Komisji o zbadanie, w jaki sposób odpowiednio sprostać tym wyzwaniom;
- 40) PRZYPOMINA, że w przypadku niektórych regionów najbardziej oddalonych i wyspiarskich państw członkowskich wyzwaniami demograficznymi może być rosnący odsetek młodych ludzi i skrajna gęstość zaludnienia;

- 41) ZWRACA SIĘ do Komisji, by kontynuowała ścisłą współpracę i wymianę informacji z państwami członkowskimi na temat kluczowych elementów kształtowania i realizacji polityki w trakcie procesu przygotowawczego do kolejnego pakietu ustawodawczego;
 - 42) ZWRACA SIĘ do Komisji, państw członkowskich i organów regionalnych o to, by pamiętały o tym, by nie szkodzić spójności podczas przygotowywania instrumentów inwestycyjnych, np. poprzez zapewnienie, by unijne i krajowe polityki i instrumenty przyczyniały się do konwergencji i zmniejszania asymetrii między regionami i w ich obrębie; [...]
 - 43) WZYWA Komisję, by oceniła istniejące instrumenty polityki UE przed wprowadzeniem nowych, aby uniknąć pokrywania się z istniejącymi instrumentami, w szczególności z polityką spójności. Ewaluacja ta powinna obejmować określenie najskuteczniejszej metody realizacji ram polityki UE oraz rezultaty ewaluacji poszczególnych instrumentów;
 - 44) POZOSTAJE ZAANGAŻOWANA na rzecz regularnej debaty politycznej między właściwymi ministrami na forum Rady do Spraw Ogólnych w celu omawiania polityki spójności, jej realizacji i ewentualnych wyzwań.
-